

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

Διευθυντής: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΟΓΔΟΥΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1945

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α.Ε.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",

38 — ΤΣΩΡΤΣΙΑ — 38

ΑΘΗΝΑΙ

Ο Σ Ο Φ Ο Σ

Ἰ Ἄρκετὰ παλιὰ εἶναι τὰ χρόνια, πού ὁ κυριακάτικος περίπατος τῆς καλῆς πρωτευουσιάνικης κοινωνίας, εἶτανε τῆς μόδας νά γίνεται, πρὶν τὸ μεσημέρι, στὶς «Πιπεριές». Μὲ τὴν ὀνομασία αὐτὴ γνωρίζοταν τὸ τμῆμα τοῦ δρόμου «Βασίλισσας Ὀλγας» πού φέρνει πρὸς τὸ Ζάππειο, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν πλατεία τῶν Ἀνακτόρων, ἐκεῖ πού τώρα εἶναι τὸ μνημεῖο τοῦ Ἀγνωστοῦ Στρατιώτη. Ἡ δεντροστοιχία εἶταν πυκνὴ τότε ἀπὸ πιπεριές, τὰ δέντρα πού εἶχε πρῶτοφυτέψει ἡ βασίλισσα Ἀμαλία καὶ στολίζανε, μεγαλωμένα, μὲ παντοτινὴ πρασινάδα τὰ δυὸ πεζοδρόμια.

Σπουδαστὴς ἀκόμα εἶμουν, πού συντροφόμενος ἀπὸ τὸ φίλο Δελμουῆζο, γνώρισα ἐκεῖ ἕνα πρῶτὸν Κυριακῆς τὸ Νικόλαο Ποριώτη συστημένο σέ μᾶς ἀπὸ τὸν Παντελεὴ Χόρν, νέο τότε ἀνθυποπλοίαρχο, πού τὸν ξέραμε πῶς ἀγαποῦσε τὴ λογοτεχνία, μὰ ὄχι καὶ πῶς ὁ ἴδιος μιὰ μέρα θὰ πλούτιζε τὴ θεατρικὴ μᾶς φιλολογία. Ὁ Ποριώτης εἶχε κι' αὐτὸς χρηματίσει ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ, στὸν οἰκονομικὸ κλάδο, ὑπολογιστὴς νομίζω, καὶ εἶταν ἀδύνατος κάμποσο, μὲ ξανθὸ γενάκι καὶ πολὺ κομπὸς. Περπατήσαμε μαζὶ καὶ ἀκούσαμε τὴ στρατιωτικὴ μπάντα πού ἐπαιζε μπροστά στὸ παλάτι, στὴν ἀλλαγὴ τῆς φρουρᾶς. Ἐμεινε σφραγισμένο στὴ μνήμη μου τὸ εὐγενικό του φέρσιμο καὶ τὸ ἰδιαίτερο ἐκεῖνο συγκρατητό του χαμόγελο, πού τὸν συνόδευε παντοῦ καὶ πάντα στὴ ζωὴ του.

Ὁ Χριστομάνος εἶχε ἰδρύσει τότε καὶ διεύθυνε μὲ πολλὰς ἐλπίδες τὴ «Νέα Σκηνή». Ἀπὸ τὰ πιὸ χαρακτηριστικὰ ἔργα πού ἀνέβασε εἶταν ἡ «Λοκαντιέρα» τοῦ Γολδόνη. Ἡ μετὰφραση σὲ τόσο κανονικὴ, γιὰ τὴν ἐποχὴ, δημοτικὴ γλῶσσα ἔφερε στὴ σκηνὴ μιὰ καταπληχτικὴ ζωντάνια, ἕνα δυνατὸ χρῶμα στὴν κωμῶδια καὶ κάποιον ἀέρα δρῶσερό, ἀγνωστὰ ὡς τότε. Μεταφραστὴς ὁ Ποριώτης. Ὁ Ποριώτης, πού ὅλες τὶς διαθέσιμες ὥρες του τὶς ξόδευε στὸ ξεφύλλισμα, στὸ εἰάβασμα, στὸ γνῶρισμα, στὸ φάγωμα λογὶς λογὶς βιβλίων. Ἡ δίψα τῆς γνώσης τὸν εἶχε ὀλόκληρο συνεπάρει. Ἀρχαία ἑλληνικὴ, μεσαιωνικὴ καὶ νέα φιλολογία καὶ γλῶσσα, τὶς εἶχε ξεσκολίσει μὲ ὑπομονὴ ὀφάνταστη. Μάθαινε λατινικά, Ἰταλικά, Ἰσπανικά, τὶς ἄλλες κύριες εὐρωπαϊκὰς γλῶσσες, ὅλες, ὀκόμα ἀραβικά, τούρκικα, ἑβραϊκά, σανσκριτικά. Καὶ τὰ συγκρατοῦσε μὲ τάξη, μὲ μέθοδο, μὲ κανόνα, ἀδιατάραχτα. Φοινοῦσαν πῶς γεννήθηκε μαθημένος, γιὰτὶ δὲν εἶδεινε καμιὰ κούραση, δὲ φανέρωνε καμιὰ δυσκολία, δὲν εἶξερε κανένα ἔμπόδιο. Φυσικὰ καὶ χωρὶς κόπο εἶταν ἕτοιμος νὰ λύσει, νὰ ἐξηγήσει κάθε ἀπορία σου. Πολλὰς φορὲς ἡ προσήλωσή του αὐτὴ στὸ τυπικὸ μέρος τῆς μάθησής του, τὸν ἔφερε νὰ στοχάζεται περιωρισμένα, νὰ τοῦ μικραίνει τὸ κῆλο τῆς ἀντιληψῆς του, νὰ μὴν τοῦ ἀφίνει τόπο εὐρύχωρο γιὰ νὰ χαίρεται τὸ ἐξαιρετικὸ του πνεῦμα.

Ὅμως ἡ σοφία του εἶτανε φαινόμενο ἀναμφισβήτητο καὶ ὁ θάνατός του, θάνατος ἐνὸς τέτοιου διαλοομένου, σκεπτόζει μὲ πένθος ὀληθινὸ τὰ νεοελληνικὰ γράμματα.

* * *

Ὁ Ποριώτης περιηγήθηκε πολλὰ εἶδη τοῦ λόγου. Ἡ ποίησή του φανερώθηκε στὸ «Νουμᾶ» τοῦ 1913, ὕστερ' ἀπὸ τὶς νικηφόρες ἐκστρατεῖες τῆς ἐποχῆς τῶν Βαλκανικῶν πολέμων, μὲ δυὸ σειρὰς ἐμπνευσμένες ἀπὸ τοὺς μυστικὸς καιμοὺς τῶν πληγωμένων ἀπὸ τοὺς πολέμους ψυχῶν. Οἱ «Νεκροὶ τῆς Ὠραίας» καὶ οἱ «Λυγροὶ νόστοι», μὲ τὴν ἀρχαϊκὴν τους μορφή καὶ τὴν ὑποβλητικὴν τους μουσικότητα, μὲ τὴν ἐκφραση σπαραχτικοῦ πόνου μὰ τόσο συγκρατημένου, ἔδωσαν ἕνα τόνο ἀσυνήθιστο τότε καὶ διαφορετικὸ καὶ ἕνα τρόπο στιχοουργίας ἀριστοτεχνικό. Στους στίχους ἐκείνους ζωγραφίζεται ὁ παλμὸς τοῦ ἀνθρώπου — τῆς μάνας, τῆς γυναίκας, τῆς ἀδερφῆς — καὶ ὁ καιμὸς καὶ ὁ θρήνος γιὰ τὴ μοῖρα καὶ τὸ σίφουνα τοῦ πολέμου πού ξεβράζει συντρίμια καὶ ναυάγια, ὅ,τι ἀρπαξὲ στὸ διάβα του σωστό, καμαρωμένο καὶ ἀκέραιο. Ἄν δὲ βρισκόταν ὁ «Νουμᾶς», βέβαια, τὰ περιοδικὰ τοῦ καιροῦ δὲ θὰ μπορούσαν νὰ φιλοξενήσουν τέτοιου εἶδους φιλολογίαι! Γιατὶ ἡ βαθυστοχαστὴ αὐτὴ ποίηση σκαντάλιζε τοὺς ἀναγνωρισμένους ἀπὸ τὴν κοινωνία πατριωτικὸς ρήτορες καὶ στιχολόγους καὶ οἱ ἑφημερίδες μέρες πολλὰς ξεφώνιζαν γιὰ τὸν «καρυκομένοντα Νουμᾶν» πού «δημοσιεῖ μαλλιάρως ποιήσεις περιβόλι σωστὸν γεμάτων ἀπὸ ἀνθη ἀνοησίας», («ἘΣνος» 19 - 11 - 1913) καὶ μάλιστα ἕνας ἐξυπνος χρονογράφος τοῦ καιροῦ δὲν ἐμποδίστηκε νὰ ρωτήσῃ μὲ ὄλη τὴ σοβαρότητα: «Ὁ ποιητὴς αὐτός, ὡς ποιητὴς εἶναι γιὰ δέσιμο ἢ ὄχι; Εἰς τὰ ποιήματα αὐτὰ χρειάζεται ζουρλομανδύας ἢ ὄχι;» («Χρόνος» 19-11-1913).

Τὰ ποιήματα τοῦ Ποριώτη διατηροῦν ὄλη τὴ μεστή τους χάρη καὶ τὴ συγκίνηση, καὶ μάλιστα ὕστερ' ἀπὸ τοὺς δυὸ παγκόσμιους πολέμους κέρδισαν τὴν ἀξία ἐκείνη, πού τὰ κάνουν νὰ μένουν σὰν παντοτινὸ ἀπόχτημα τῆς λογοτεχνίας μας. Δίδαγμα γιὰ τοὺς νεώτερους αὐτὸ καὶ ἱστορικὸ παράδειγμα νὰ μάθουν ἀπὸ ποιὸς δρόμους πέρασε ἡ νέα μας φιλολογία γιὰ νὰ προχωρήσῃ καὶ στερεωθεῖ καὶ μὲ ποιὰ ψυχικὴ ἀντοχὴ ὑποδέχονταν τέτοιου εἶδους ἐπίκριση οἱ λογοτέχνες ἐκεῖνοι, πού ἔπρεπε μαζὶ νὰ εἶναι καὶ ἀγωνιστὲς.

Προτῆτερα ὁ Ποριώτης εἶχε φανερωθεῖ στὸ θέατρο μὲ δυὸ πρωτότυπες κωμῶδιες πού παρασταθήκανε ἀπὸ τὸ θίασο τῆς Κυβέλης, μὰ πού μένουν ὡς τώρα ἀτύπωτες. Τὰ «Συναλλάγματα» (1909) καὶ ὁ «Ζένος» (1910). Εἶχαν πνεῦμα, κίνηση, ζωηρότητα, μὰ δὲν μπορέσανε νὰ κρατηθοῦν στὴ σκηνή, γιὰτὶ τὸ κωμικὸ τους στοιχεῖο εἶταν βαθὺ καὶ ὑπερβολικὰ συγκρατημένο. Γιὰ τὸ θέ-

ατρο κατόπι δούλεψε χρόνια ο Ποριώτης μεταφράζοντας Σαίξπηρ, Μολιέρο, Ντανούντσιο, Ουάιλντ, Μαίτερλιγκ, Τζιακόζα, Πιραντέλλο και άλλους ξένους δραματογράφους. Μετάφρασε ακόμα διαλεχτά ξένα λυρικά τραγούδια και μελοδράματα σε στίχους ταιριασμένους στο ρυθμό της φωνητικής μουσικής, εργασία καλοσυνείδητη και κατόρθωμα εξαιρετικό στα μουσικά μας χρονικά. Μά εκεί που φάνηκε όλη του η ξεχωριστή τέχνη, η αρχαιογνωσία και η φιλολογική του αρματοωσία είναι η μετάφραση του Σοφοκλή (Ήλέκτρα) και του Εύριπίδη (Φοίνισσαι, Ίκέτιδες, Έκάβη, Ίων, Αντρομάχη). Η αρχαία τραγωδία μεταφέρθηκε στη δημοτική μας με ακρίβεια, παλμό και ζωηρότητα τόση, που λές και σίμωσε τις δυο μακρισμένες εποχές. Άκούγοντας στη σκηνή τους πολύηχους τραγικούς στίχους και τα παθητικά χορικά, η ψυχή σου νιώθει τη μεγάλη δημιουργική πνοή τους και αίστάνεται τη φρίκη του μύθου. Γιατί ο Ποριώτης δασκαλεύτηκε στο μεταφραστικό σκολεϊό του Πάλλη και του Έφταλιώτη, και για τούτο ή άλλη μεταφραστική του επιτυχία της Όμηρικής «Όδύσειας» (Στοιχεία χ—ψ—ω) δείχνεται σαν αξία συνέχεια της Ίλιάδας του πρώτου και της μισοτελειωμένης Όδύσειας του δεύτερου.

Όμως εκείνο το έργο που σφραγίζει την ποιητική αξία και την τεχνική ακριβολογία του Ποριώτη, το μοναδικό και αξιόλογο έργο του, είναι η «Ροδόπη». Το δημοτικό τραγούδι, ο θρύλος της αδελφής του Μανριανού και το καύχημά του, πώς κανείς δε θά βρεθεί να πλανέσει την αρετή της, έδωσε το σκελετό της υπόθεσης και την έμπνευση στον ποιητή. Η τραγωδία είναι γραμμένη σε στίχο έντεκασύλλαβο, αληθινά λιτό, μά πολυκύμαντο, σκληρό σαν κρίκο από διαμάντι, σμιλεμένο με στέρεη μαστοριά, που μέσα του λάμπει και αστράφτει όλος ο φωτεινός πλούτος της δημοτικής μας. Έργο ζωής που κλείνει μέσα του όλα τα χαρίσματα, τα γνωρίσματα, και τη σοφία και την ψυχή και το πνεύμα του ποιητή του. Η τραγωδία της «Ροδόπης» είναι όλος ο Ποριώτης και στοχάζομαι πώς μ' αυτό θά μείνει τ' όνομά του στη νέα μας λογοτεχνία. Γιατί στη «Ροδόπη» ο ποιητής δείχνει ως πού μπορεί να φτάσει την πρωτοτυπία του και γιατί πέρα απ' αυτή, στο βάθος, ίσκιώνονται οι έπηρεασμοί του από αρχαίες και σαιξπηριακές τραγωδίες και νεώτερα δράματα, και μαντεύονται οι προσπάθειες για να πάρει

άληθινή δύναμη και ανώτερη πνοή το δραματικό περιπάτημα του μύθου. Και μέσα στους χαρακτήρες του Αΐμου και του Δημοχάρη και περισσότερο της Ροδόπης, έρμηνεύονται κάθε ιδέα και ιδιαίτερη προτίμηση του ποιητή ως ανθρώπου και σαλεύουν τρικυμισμένα στο ξετύλιγμά τους τα άπιστα και τα πιθανά της ζωής. Πέρα απ' όλα αυτά η «Ροδόπη» θάρθει μέρα που θά δικαιωθεί και θά κρατηθεί στη σκηνή σαν έργο τέχνης και πάθους τραβώντας την προσοχή, γιατί μέσα στη νεώτερη λογοτεχνία μας λίγα είναι τα έργα που παρουσιάζουν συγκεντρωμένα στο δραματικό διάλογο τόσο αύστηρά και διαλεχτά στοιχεία έπικού και λυρικού λόγου.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΡΙΩΤΗΣ
(Φωτογραφία του 1940)

Η σταθερότητα και η συνέπεια που χαρακτήριζε τον Ποριώτη, συχνά του γεννούσε άπαισθησία σαν έβλεπε πώς άλλοι στο ύψηλό τους διονοητικό λειτουργήμα δεν κρατούσαν πάντα τον ίδιο δρόμο, την ανάλογη αξιοπρέπεια, και προσπαθούσαν να κάμουν στις ιδέες τους πολιτική και να συμβιβαστούν. Δεν έλειπε τότε να φωνάξει, να διαμαρτυρηθεί, να χτυπήσει πόδι, να ρθει σε σύγκρουση. Γιατί ο ίδιος στις δικές του γνώμες και ιδέες είταν αδιάλλαχτος και γνώριζε να τις υποστηρίξει με φανατισμό μαζί και γνώση.

Στρατευόμενος δημοτικιστής, συνεργάτης πολύχρονος του «Νουμά» και σε μια περίοδο αρχισυντάκτης του, έδωσε καρπούς πολύτιμης εργασίας στην πρόοδο και στη μαχητικότητα του φύλλου εκείνου και συνιστούσε πάντα για τις ιδέες πίο ανοιχτή πολεμική, μη λογαριάζοντας καμιάς λογής εναντιότητας. Και τὰ ζητούσε αυτά με ζωηρή έπιμονή που τή συνόδευε το χαρακτηριστικό του χαμόγελο. Έτοιμος να τραβηχτεί και να τὰ παρατήσει, ανάγκαζε το διευθυντή του «Νουμά» να υποχωρεί.

—Με άφοπλίζει το γέλιο του, έλεγε συχνά ο Ταγκόπουλος.

Είταν από κείνους που άναγνώριζαν τη μεγάλη και θετική συμβολή του γραμματικού και πνευματικού έργου του Ψυχάρη και σαν πιστός συναγωνιστής εύλαβητικά συνόδευε τη σωρό του στο τελευταίο ταξίδι του ένταφιασμού του στη Χιό. Γιατί ο Ψυχάρης— που με όσα κι άν λένε, κάτου απ' τὰ κοπιλέντα του συχνά έίξερε να ξεσκεπάξει άκριβόλογη κρίση για τὰ φιλολογικά μας—στάθηκε από τους πρώτους που διάκριναν τὰ αξιόλογα χαρίσματα της «Ροδόπης». Σε γράμ-

μα του πρὸς τὸν ποιητὴ (30-1-1914) σημειώνει προφητικά:

«Φοβοῦμαι μήπως καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν Ροδόπη σου— τὸ ἀριστούργημα— περιφανευτεῖς καὶ δὲν καταδεχτεῖς πιά τίποτα νὰ γράψεις. Μεγαλόπρεπο πρᾶμα καὶ ἀπλό· νά, κλασσικό». Τὸν ἔπαινο τοῦτο εἶχε λίγο πρωτύτερα συνοψίσει ὁ Παλαμάς (31-12-1913)

..... Τρόμος
 Τοῦ παλατιοῦ τῆς ποίησης ἢ δουλειᾶ,
 Μὰ ἐσύ καὶ τῆς Ροδόπης οἰκοδόμος
 μὲ τὰ γέλια σου καὶ μὲ τὰ βιολιά.
 Τοῦ τραγουδιοῦ, Ποριώτη, οἱ χαροκόποι
 θὰ τὴν ἐρωτευτοῦνε τὴν Ροδόπη.

«Ὅλα τὰ μυστήρια τῆς μετρικῆς ἐπιστήμης, ἀρχαίας καὶ νεώτερης, εἴτανε ξεδιαλυμένα κατὰ βάθος στὴ γνώση καὶ τὴν σοφία τοῦ Ποριώτη. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ στίχος τοῦ, ὄχι μόνον στὴ «Ροδόπη» μὰ καὶ σὲ ὄ,τι ἄλλο καταπιείστηκε, μένει παραδειγματικός σὲ τεχνικὴ τελειότητα. Ὅταν ἔβρισκε καμιά φορά σὲ κείμενα γνωστῶν ποιητῶν μερικά λάθη, ξανάλεγε τὴν ιδέα πού εἶχε στὸ νοῦ του ἀπὸ καιρὸ, νὰ γράψει ἕνα «Ἐγχειρίδιο μετρικῆς».

Ὁ Ποριώτης εἶχε ἐπίγνωση τῆς ἀξίας του, μὰ ἡ φυσικὴ του μετριοφροσύνη δὲν τὸν ἄφινε νὰ τὸ δείχνει. Ἡ γραμματικὴ καὶ γραμματολογικὴ του κατάρτιση καὶ ἡ ἀντίληψη τῆς τέχνης στοὺς νόμιμους μὰ αἰώνιους νόμους, τὸν ὀδηγοῦσαν στὸν ἀκαδημαϊσμό. Καὶ ὁμως ὅταν τὸ περασμένο χινοῦρωρο ἀνακοινώθηκε πὼς ἡ τότε κυβέρνησις Παπανδρέου σχεδίαζε τὴν ἰδρυσιμὴν χωριστῆς λογοτεχνικῆς Ἀκαδημίας κ' ἐγίνε μιά συγκέντρωση σὲ στενὸ κύκλο λογοτεχνῶν στὰ γραφεῖα τοῦ Ἐθνικοῦ θεάτρου γιὰ νὰ ἐξετασθεῖ γενικὰ τὸ ζήτημα καὶ ὁ τρόπος τῆς λειτουργίας τοῦ θεσμοῦ, θυμᾶμαι πὼς ἐκεῖ ὁ Ποριώτης εἴταν ὁ μόνος πού δὲ δίστασε νὰ διακηρύξει πὼς δὲν ἔκρινε τὸν ἑαυτὸ του ἀξιο τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ τίτλου, τὴ στιγμὴ πού οἱ ἄλλοι ἀποβλέπανε στὴ μάθησι του μὲ τὴν ἐμπιστοσύνη. Νόμιζε ἴσως πὼς ἔπρεπε νὰ φέρνει μαζί του τυπικὰ διπλώματα σπουδῶν κ' ἐπίσημα πιστοποιητικὰ τῆς τέχνης του...

Γεννημένος ὁ Ν. Ποριώτης στὴν Καλλιόπολη τοῦ Μαρμαρᾶ στὰ 1870, ἦρθε στὴν Ἀθήνα πολὺ νέος καὶ ἀπροστάτευτος μὲ μόνον ἐφόδιο τὴν λατρεία στὰ ἑλληνικά του ἰδανικά. Κατατάχθηκε στὰ 1890 καὶ ὑπηρέτησε ὡς οικονομικὸς ἀξιωματικὸς στὸ Στόλο, μὰ ὕστερα ἀπὸ τὸν ἀτυχο πόλεμο τοῦ 1897 ἀποχώρησε ἀπογοητευμένος. Ὁ νέος πόλεμος τοῦ 1912 τονὲ βρῖσκει πάλι μὲ ἐνθουσιασμό στὰ πολεμικὰ καράβια καὶ μάλιστα ἐμπιστο γραμματικὸ τοῦ ναυάρχου Κουντουριώτη καὶ τῶν ἄλλων στολάρχων, ὅπου ἡ γλωσσομάθεια καὶ ἡ ποικίλη ἱκανότητά του ἀναγνωρίζεται καὶ μένει ἐκεῖ ὡς τὰ 1925, ξαναγυρίζοντας κατόπι στὰ βιβλία καὶ στὰ χαρτιά του. Τὸ ἑλληνικὸ δαιμόνιο εἶχε παρουσιάσει ὡς τώρα παραδείγματα αὐτοδημιουργίας στὸ ἐμπόριο, στὴ βιομηχανία, στὴ ναυτιλία καὶ σὲ ἄλλους κλάδους τῆς κοινωνικῆς προκοπῆς, ὅπου χρειαζόνταν ἐξυπνάδα καὶ δραστηριότητα. Μὰ ὁ Ποριώτης πραγματοποιήσε μὲ τὴν ἰδιοφυία καὶ τὴν ὑπομονή, τὸ θαῦμα τῆς αὐτοδημιουργίας στὴν ἐπιστήμη τῶν γραμμάτων. Ἐγίνε κοντὰ στὰ ἄλλα καὶ σοφὸς γραμματολόγος κ' ἐγκυκλοπαιδιστής, καὶ ἡ συμβολή του στὸν καταρτισμὸ τοῦ Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ Ἐλευθερουδάκη ὅσο ἀφανέρωτη τόσο στάθηκε σοβαρὴ καὶ πολὺτιμη. Μὲ ἐπιδεξιότητα εἶχε ἐπινοήσει εὐφύεστατο σύστημα κρυπτογραφίας σὲ τρεῖς γλώσσες, πού περιέχεται στὰ πρωτότυπα καὶ σύντομα ἐκεῖνα «Κρυπτογραφικὰ Ἀβάκια» (1925).

Προικισμένος μὲ ζηλευτὴ μνήμη, μεθοδολογημένος καὶ ἀναλυτικὸς στὴν πνευματικὴ του ἀγωγή, ὅσο βυθιζόταν στὴ μελέτη καὶ τὴν ἀναδίφηση, τόσο δυνάμωνε μέσα του ἡ πεποίθησις γιὰ τὴ γλωσσικὴ μας ἐνότητα καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς καλλιέργειας τοῦ δημοτικοῦ λόγου μὲ προσοχή καὶ κανόνα. Εἴταν ἔτσι βαθιά του εὐχαριστημένος πού ἡ πολὺχρονη ἐργασία του ἔπαιρνε τὴ θεωρητικὴ δικαίωσή της, ὅσο κι ἂν ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ἡ δυσφορία του ξέσπαζε στὸ πικρὸ του χαμόγελο κάθε φορά πού βρισκόταν ἐμπρὸς σὲ ἔργα νεώτερων μὲ ἀκατάστατη γλώσσα καὶ τέχνη. Γιατὶ ὁ Ποριώτης εἴταν ἀπὸ τὴν προσωπικότητες ἐκεῖνες πού πλάθονται καὶ ἀναδείχονται οἱ ἱεροφάντες καὶ οἱ διδάσκαλοι τοῦ Γένους.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ